

Huis Crayestein te Tricht

Maarten M. L. Th. Philipsen, 2021

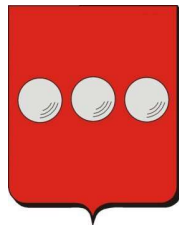
Foto: Maarten Philipsen, 2021

Het huis Crayestein is in 1855 gebouwd door toenmalig bewoner Jan van Reekum. Op de steen naast de ingang van het huis is dat aangegeven. Het staat op dezelfde plek als waar vroeger het kasteel(tje) Crayestein heeft gestaan. Het huis staat op een verhoogd stuk grond en is omgeven door een slotgracht. Men bouwde begin 1400 een kasteel omringt door een gracht en een toren op een heuvel, die vroeger alleen te bereiken was met een brug. Zodoende kon men de vijand van verre zien aankomen.

Tegenwoordig is de toren weg en is het een schiereilandje in de gracht geworden. De oorspronkelijke toegangspoort naar het kasteel staat er nog en is intact. De poort staat op een dam in de gracht. Er zat een groot ijzeren hek voor en in de poort zaten poortdeuren. Op de poort stonden 2 familiewapens, Van de familie De Gruyter en van de familie Van Zuylen Nijeveld. Hierover later meer toelichting. In het poortgebouw zijn Duivengaten te zien. Het poortgebouw werd vermoedelijk dus gebruikt als duivenhuis. Tricht viel onder de hertogen van Gelre. De eerste aangestelde leenman door de hertog van Gelre, met de rechten in Tricht en ook over het kasteel, was Arnout van Steijn in 1470.

Later kwam Tricht aan het graafschap van Buren en kwam het kasteel in bezit van de leenheren van Buren. Margriet van Buren was rond 1515 de kasteelvrouw van Crayestein. In 1595 kocht Edmond de Gruyter van Emond van Buchel Crayestein. Tricht gebruikt nog altijd het wapenschild wat hij ook droeg.

Wapen van de familie Buchel en het dorp Tricht

Het kasteel is gelijknamig aan het kasteel in Sliedrecht genaamd Crayestein. Op het kasteel woonde de familie van Crayestein, Er is niet bekend of deze familie ook een band hadden met het kasteel in Tricht.

Tekening 1750, Jan de Beijer

In het archief vond ik een tekening van het familiewapen aangebracht op de poort, na even zoeken kwam ik erachter dat deze van de familie van Zuylen Nijeveld was. Rond 1600 woonde Judith van Zuilen Nijeveld op Crayesteijn. Zij was gehuwd met Emond Gruyter tot Crayesteijn. Zijn overgrootvader was Emond I van Buchel. Het wapen van de familie de Gruyter stond ook op de poort in steen maar die is niet meer terug te vinden.

Wapen Poort Crayesteijn   Familiewapen Van Zuylen Nijeveld   Familie wapen de Gruyter

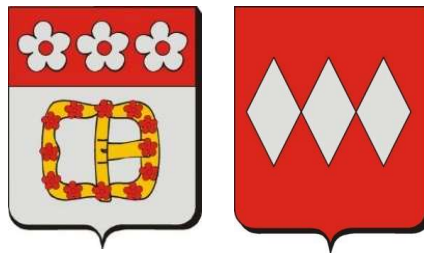

Emond de Gruyter erfde Crayesteijn van zijn moeder Anna van Buchel en woonde er met zijn eerste vrouw, Judith van Zuylen Nijeveld en later met zijn tweede vrouw, Elisabeth van Tuyll. Zij was een dochter van Willem van Tuyll van Bulckenstein en Elisabeth Pieck. In de Trichtse kerk stond op de herenbank het alliantiewapen van de familie van Van Tuyll De Gruyter. Emond Gruyter ligt begraven in een grafkelder in de kerk van Tricht, Hij stierf in 1631.

Wapen van de familie van Tuyll

Arnold Gruyter, een zoon van Emond en Elisabeth erfde Crayesteijn in 1633, hij trouwde in 1634 met Margarita van Els. Ze lieten voor de kerk een preekstoel maken in 1660 met hun eigen familiewapens erop. Dit wapen is weggesneden na de inval van keizer Napoleon Bonaparte.

Wapen van De Gruyter en van Van Els

Foto Maarten Philipsen

Op de foto de preekstoel met het geschonden alliantie wapen van De Gruyter en van Van Els.

Door ernstige schulden die Arnold maakt met Crayesteijn als onderpand, komt het huis en de omliggende landerijen in 1667 in handen van Jonker Peter en Maria van Asperen van Vuren. Zij verkopen het op hun beurt weer in 1669 aan Pieter Kemp. Deze rijke Amsterdammer was zeevaarder bij de V.O.C en heeft in zijn late leven even in de toren van Crayesteijn gewoond tot dat hij weer ging varen en overleed in Oost-Indië.

Pieter Kemp (1664-1712)
Ambachtsheer van Crayesteijn

Bonum certamen certate
Vecht de goede strijd

In zijn testament laat hij Crayesteijn na aan zijn zoon Pieter II Kemp. Hij woont in zeeland en verkoopt het daarom in 1703 aan de Trichtse Antonie Lammers, zijn vrouw Elisabeth verkocht het later in 1710 weer aan Robert de Hoogh die ook zijn familiewapen in de kerk van Tricht liet hangen. Ook deze werd later verwijderd. In 1718 is hij in de kerk van Tricht begraven.

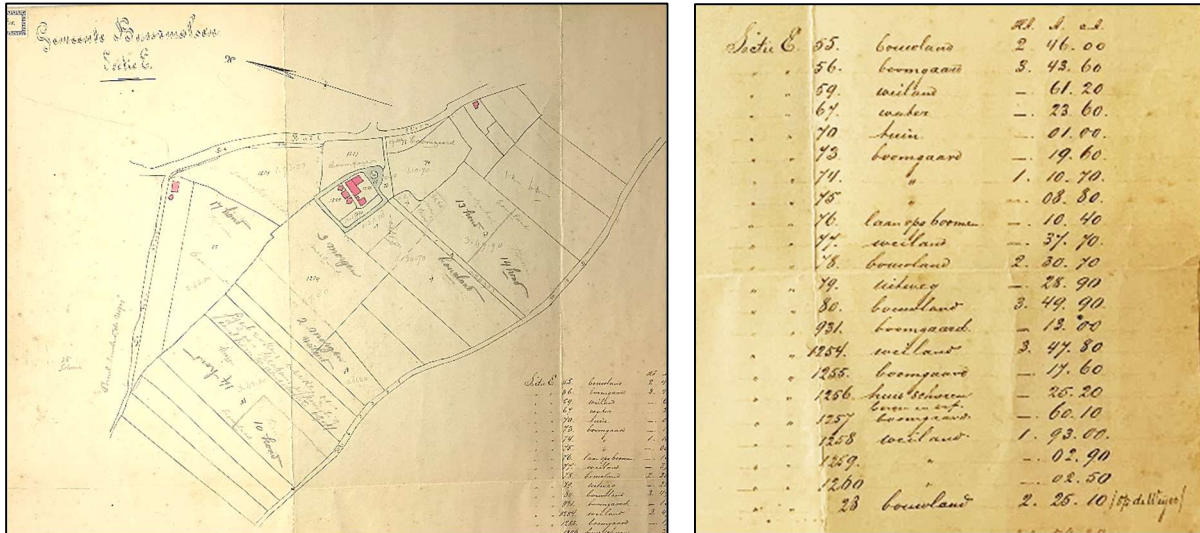
Wapen van Robert de Hoogh

Na zijn dood kwam het huis in handen van Jacob Ritters. Hij was de erfgraaf van Culemborg en Raadsheer van de vorst van Saxon Zijn vrouw schrijft in haar testament dat na hun dood Crayesteijn geveild moet worden in een openbare veiling.

Het kwam toen in handen van Wilhelmina van Nes in 1724 weduwe van Jacob Ritters. Na haar haar overlijden in 1731 kwam het in handen van haar schoonzoon Cornelis Meurs Majoor van Coevorden. In 1737 kocht Johan de Kok kapitein het van Ida Heinen weduwe van Cornelis Meurs, zijn schoonmoeder. Johan de Kok verkocht het op 31 januari 1738 aan Jan Nicolaas Lely. Daarna ging Crayesteijn over naar Elisabeth Kemp weduwe van Jan Nicolaas Kemp.

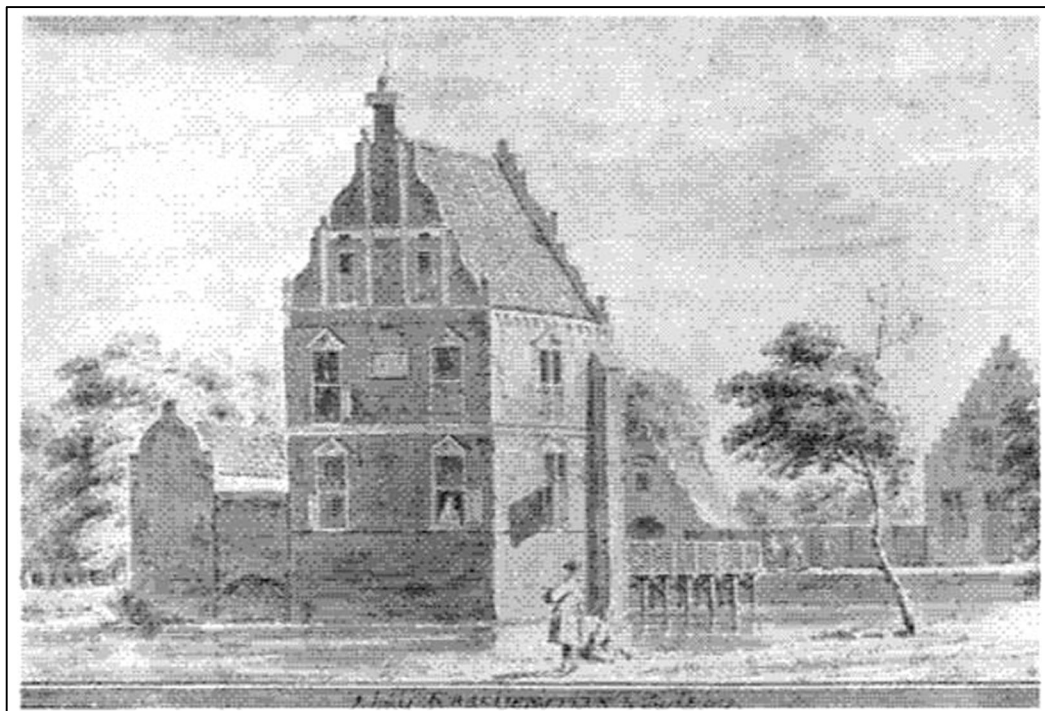
Hij woonde tot 1774 in Tricht op Crayesteijn en werd begraven bij de kerk van Tricht. Zijn vrouw erfde het huis en hertrouwde met Arie van den Bergh. Hij overleed in 1810. Een jaar na de overstroming van Crayesteijn in 1809. Hier is verder weinig informatie over te vinden.

In 1811 verkocht de Weduwe van Van den Bergh het huis aan Hendrik Kemp. Hij was notabele van Tricht en lid van de gemeenteraad van Buurmalsen. In 1845 verhuisde hij van Tricht naar Buren waar hij een jaar later 1846 overleed. Hierna kwam het huis in handen van Jan van Reekum, zoon van Johannes van Reekum en Maria Philipsen. Hij woonde op het andere Heerenhuis in Tricht. Genaamd Rijsennooyen. Hij liet de toren en het huis Crayesteijn afbreken. In 1855 legde hij de eerste steen van het huidige huis Crayesteijn.

Kadaster kaart oud Crayesteijn en landerijen behorende bij Crayestein ca. 1845

De bovenstaande kaart is een kaart van rond 1845. Het is een plattegrond van Crayesteijn en de daar bij behorende landerijen. De kaart is gemaakt door het kadaster. Hierop te zien het oude huis Crayesteijn voordat het werd afgebroken. Gevonden in het familiearchief van Van Reekum in het archief te Tiel.

Anonieme tekening van Huis Crayestein

Bronnen:

Regionaal Archief Rivierenland Tiel

Historische Kring West Betuwe

Gelders Archief Arnhem

CBG-familiewapens

Foto's eigen archief

Acquoy 2021 © Maarten M. L. Th. Philipsen, CC-BY
